

Het walvistheater

Joanna Quinn

Het walvistheater

Vertaald door Ineke van Bronswijk en Valérie Janssen

Eerste druk 2022
Vierde druk 2024

ISBN 978-90-492-0272-9
ISBN 978-94-023-1796-1 (e-book)
ISBN 978-90-528-6720-5 (audio)
NUR 302

Oorspronkelijke titel: *The Whalebone Theatre*
Vertaling: Ineke van Bronswijk en Valérie Janssen
Omslagontwerp en -beeld: Bürosüd
Zetwerk: Mat-Zet bv, Huizen

© 2022 Joanna Quinn
© 2022 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Nancy en Abi

Dit bulderend geraas heeft maling aan een koning!

William Shakespeare, *De storm*

EERSTE BEDRIJF
1919-1920

De laatste dag van het jaar

31 december, 1919

Dorset

Cristabel raapt de stok op. Hij ligt goed in de hand. Ze is in de tuin en wacht samen met de rest van het huishouden op de terugkeer van haar vader, in gezelschap van haar nieuwe moeder. Bedienden in uniform blazen op koude vingers. Roeken krassen lusteloos in de bomen rondom het huis. Het is de laatste dag van december; de droesem van het jaar. De middag loopt ten einde. Het gazon is een poel van modder en oude sneeuw, waar Cristabel van drie op haar leren veterlaarsjes doorheen marcheert, haar stok als een zwaard in de hand – een kleine schildwacht in een winterjas met koperen knopen.

Ze zwipt de stok heen en weer, tevreden over het geluid, *vvp vvp*, gebruikt de punt om een groezelig brokje sneeuw naar haar mond te brengen. De sneeuw voelt koud op haar tong, net als de ijsbloemen op haar zolderraam, maar minder plakkerig. De smaak is teleurstellend nietsig. Ergens ver weg, te ver om er aandacht aan te besteden, roept haar nanny haar naam. Cristabel knippert met haar ogen om de stem weg te drukken. Aan de rand van het veld ontwaart ze een paar dappere sneeuwkllokjes. *Vvp vvp*.

Op dat moment zitten Cristabels vader Jasper Seagrave en zijn kersverse bruid naast elkaar in een paardenkoets die over de oprijlaan naar Jaspers familielandgoed ratelt: Chilcombe, een met klimop begroeid landhuis met vele puntgevels en schoorstenen en een olifanteske uitstraling van vergane glorie. Het silhouet is grillig, met al die puntaken en hoge schoorstenen. Al vierhonderd jaar trotseert het de wind op een beboste, overhangende klif aan zee, met kleine glas-in-loodramen die het voor historische vooruitgang en algehele instorting lijken te behoeden.

Het personeel van Chilcombe zegt dat dit een bijzondere dag is, maar Cristabel vindt er niets aan. Al dat wachten. Iedereen in de plooi. Het is geen dag waar je een goed verhaal van kunt maken. Cristabel houdt van verhalen met donderbussen en honden, niet met bruiden en afwachten.

Vvvp. Als ze de restjes van de sneeuwkllokjes opraapt, hoort ze het knerpen van grind onder wielen.

Haar vader stapt als eerste uit het rijtuig, rond en voldaan als een tuinboon die uit de dop springt. Dan verschijnt er één enkele voet in een knooplaars, gevolgd door een fluwelen hoed, die wordt opgetild naar het huis. Cristabel ziet haar vaders behaarde gezicht. Ook hij kijkt omhoog, naar de jonge vrouw met de hoed die, nu ze nog op de treeplank van de koets staat, een stuk groter is dan hij.

Cristabel draaft erheen door de sneeuw. Ze is er bijna als haar nanny haar beetpakt en sist: 'Wat heb je in je handen? Waar zijn je wanten?'

Jasper draait zich om. 'Waarom is het kind zo smerig?'

Het smerige kind negeert haar vader. Ze heeft geen belangstelling voor hem. Norse, boze man. In plaats daarvan kijkt ze naar de nieuwe moeder en biedt ze haar een handvol aarde en bloemblaadjes aan. Het is een onbeholpen gift, maar de nieuwe moeder laat zich niet kennen; ze is immers ook ingegaan op het grootsprakige aanzoek van Jasper Seagrave, een gezette weduwnaar met een onhandelbare baard en een manke poot.

'Voor mij,' zegt de nieuwe moeder, en het is geen vraag. 'Wat bijzonder.' Ze stapt uit het rijtuig en glimlacht, laat een zwevende hand tot rust komen op Cristabels hoofd, alsof het kind ervoor is gemaakt. Onder de fluwelen hoed is de nieuwe moeder gehuld in een chic wollen reiskostuum en een stola van nertsbont.

Jasper richt zich tot het personeel: 'Graag stel ik jullie mijn nieuwe vrouw voor, mevrouw Rosalind Seagrave.' Er wordt beschaafd geapplaudisseerd.

Cristabel vindt het vreemd dat de nieuwe moeder Seagrave heet, want dat is haar naam. Ze kijkt naar de aarde in haar hand en draait die dan om boven de schoenen van de nieuwe moeder, gewoon om te zien wat er gebeurt.

Rosalind draait zich af van het strak kijkende meisje. Het is een moederloos kind, houdt ze zichzelf voor, en het mist een vrouwelijk voorbeeld. Ze vraagt zich af of ze een paar linten mee had moeten nemen voor haar verwarde zwarte haar, of een schildpadkam, maar dan staat Jasper naast haar om haar naar de deur te leiden.

'Eindelijk heb ik je hier,' zegt hij. 'Chilcombe is niet op zijn best. Vroeger hadden we schitterende smeedijzeren hekken bij de ingang.'

Terwijl hij haar over de drempel helpt, vertelt hij over de feestelijkheden die voor die avond zijn gepland. De dorpelingen zijn opgetogen

over haar komst. Achter het huis is een tent neergezet, er wordt een speenvarken geroosterd en iedereen zal met grote kroezen bier klinken op het bruidspaar. Nu knipoogt hij naar haar, uitsloverig in zijn tweed kostuum, en ze weet niet goed wat er wordt bedoeld met dit sluiten en openen van dat ene oog, deze theatrale grimas.

Rosalind Seagrave, meisjesnaam Elliot, drieëntwintig jaar oud, in 1914 in het aprilnummer van het tijdschrift *Tatler* beschreven als 'een gracieuze Londense debutante', loopt door de stenen vestibule van Chilcombe naar een hal met houten lambriseringen en een galerij erboven, even hoog als een middeleeuwse ridderzaal. Het is een holle koker, zwak verlicht door flakkerende kaarsen in koperen wandhouders. De lucht heeft dat ongebruikte, mottenballerige van een leegstaande kapel in een verre uithoek.

Het is een wonderlijke ervaring om een onbekend huis binnen te gaan, wetend dat het haar toekomst bevat. Rosalind kijkt om zich heen, probeert een indruk te krijgen voordat ze zelf wordt gezien. Achter in de hal is een stenen open haard, groot en zonder vuur. Erboven hangen gekruiste zwaarden. Er staat weinig meubilair, minder aantrekkelijk dan ze had gehoopt. Een bewerkte eikenhouten kist met een ijzeren hengsel. Een harnas met een speer in zijn metalen hand. Een staande klok, een kerstboom met uitvallende naalden en een vleugel met een vaas lelies erop.

De piano, weet ze, is een huwelijkscadeau van haar echtgenoot, maar hij is helemaal naar de zijkant geschoven onder het gewei van een hert. Aan de muren hangen meer opgezette dierenkoppen, leeuwen en antilopen met glazen ogen, en ook een paar antieke wandkleden waar mensen die met pijlen zwaaien op zijn afgebeeld. Omdat blauw als laatste kleur overblijft op een verschoten wandkleed, lijken de ooit levendige jachttaferelen zich nu onder troebel water af te spelen.

Rechts van de haard voert een gebogen houten trap naar de bovenverdiepingen van het huis, terwijl aan weerszijden van haar versleten Perzische tapijten naar boogvormige doorgangen voeren, met erachter donkere kamers en meer bogen met donkere kamers erachter, en zo gaat het door, een repeterend effect van oneindigheid. De hak van haar schoen blijft haken in een kleed als ze een stap naar voren doet. Ze moet de kleden weghalen, bedenkt ze, als ze een feest geven.

Jasper doemt naast haar op en praat met de butler. 'Vertel eens, Blythe, is mijn dolende broer er al? Hij vond het niet de moeite om naar de bruiloft te komen.'

De butler schudt nauwelijks waarneembaar zijn hoofd, want zo verloopt de communicatie op Chilcombe, met gebaren die zo vertrouwd en versleten zijn dat het geen gebaren meer zijn, eerder de indruk van iets wat er vroeger ooit was; de afdruk van een fossiel in steen.

Jasper snuift en zegt tegen zijn vrouw: 'De kamermeisjes brengen je naar je kamer.'

Rosalind wordt meegenomen naar boven en komt op de trap langs een reeks portretten van mannen met plooi-kragen die tijdens de jacht even blijven staan om te poseren, het ene gekouste onderbeen rustend op het nog warme kadaver van een wild zwijn.

Cristabel kijkt vanuit een hoekje toe. Ze heeft zich verstopt achter een houten paraplustandaard in de vorm van een Indiaas jongetje; zijn uitgestrekte armen vormen een ring voor paraplu's, rijzweepjes en de wandelstokken van haar vader. Ze wacht totdat de nieuwe moeder uit het zicht is verdwenen, rent dan door de gang naar de bediendetrap, die schuilgaat achter de grote trap. Zo komt ze beneden, het rijk van de bedienden: keuken, bijkeuken, voorraadkamers en kelders. Hier, in de wortels van het huis, kan ze een veilig plekje vinden waar ze haar nieuwe schatten kan bekijken: de stok en de halvemaantjes vuil onder haar nagels.

Het is op deze dag een drukte van belang daar beneden. In de betegelde keuken gonst het van de bedrijvigheid. De bedienden zijn opgewonden en nerveus over het bruilofsfeest van die avond, een zware taak, en ze roddelen over de nieuwe echtgenote. Cristabel kruipt onder de keukentafel en luistert. Boeiende kwesties flitsen als bliksemschichten door haar bewustzijn: favoriete woorden als 'paard' en 'toetje'. Stemmen die ze herkent komen boven het geroezemoes uit.

Maudie Kitcat, het jongste keukenhulpje, trekt haar aandacht met wat ze zegt. 'Misschien krijgt juffrouw Cristabel binnenkort wel een broertje.' Cristabel heeft geen broertje uit het rijtuig zien stappen, maar misschien komt er later nog een. Het lijkt haar heel leuk om een broertje te hebben. Om mee te spelen en te ravotten.

Maar keukenhulpje Maudie Kitcat is ook leuk. Ze slapen allebei op zolder en oefenen samen het alfabet. Cristabel vraagt Maudie vaak om de namen van mensen die ze kent op de beslagen zolderramen te schrijven, en dan vormt Maudie met een piepende wijsvinger de woorden – M-A-U-D-I-E, H-O-N-D, N-A-N-N-Y, K-O-K – zodat Cristabel de letters met haar eigen vingertje na kan trekken, of ze kan uitvegen als ze haar

niet bevallen. Soms komt Maudie 's nachts bij haar, als Cristabel nare dromen heeft en moet huilen; dan streelt Maudie haar hoofdje en zegt zsst, kleintje, stil maar, niet huilen.

In de keuken zegt Kok: 'Een erfgenaam van het landgoed? Nou, laten we hopen dat Jasper Seagrave het nog kan.' Bulderend gelach volgt. Een mannenstem roept: 'Als het hem niet lukt, offer ik me wel op.' Meer gelach en dan een klap, iets waarmee wordt gegooid. Het geluid van de bedienden die schateren om deze onbegrijpelijke woorden is een donderende golf die over Cristabel heen spoelt. Ze besluit haar stok te gebruiken om het alfabet te oefenen, tekent een cirkel in het meel waarmee de tegelvloer is bepoeierd, en nog een, rond en rond. o. o. o. o. Eindelijk even verlost van haar bemoeizieke nanny, dus ze moet haar tijd niet verdoen. o o o.

o voor: 'oneeCristabelwathebjenuweergedaan'.

Boven, op de eerste verdieping, zit Rosalind aan de kaptafel in haar nieuwe slaapkamer, hoewel die het predicaat 'nieuw' eigenlijk niet verdient, want alles wat er staat is oud. Het is een kamer met opdringerig kraken-de vloerplanken en delicaat mahoniehouten meubilair, verlicht door beroete olielampen: een verzameling voorwerpen die zich tegen aanraking verzet. Ze hoort gelach elders in het huis en ervaart dit als toenemende spanning in haar schouders. Achter haar staat een kamermeisje dat haar ravenzwarte haar borstelt, terwijl een ander meisje haar koffers uitpakt, zorgvuldig opgevouwen lingerie met geparfumeerde satijnen zakjes ertussen. Rosalind is zich ervan bewust dat ze kritisch wordt geïnspecteerd. Ze zou liever zelf haar koffers uitpakken.

Rosalind kijkt in de spiegel, beheerst zich. Ze heeft het parmantige gezicht van een verwend kind. Grote ogen, een wipneusje. Dit vervolmaakt ze door de aangeleerde gewoonte om haar handen onder haar kin te verstrengelen, alsof ze verrukt is over een onverwacht cadeau. Dat doet ze nu.

Onlangs alles heeft ze het goed voor elkaar; daar moet ze in geloven. In Londen hadden scherpe tongen geroddeld over onverstandige flirts. Toespelingen dat ze haar kansen had vergooid met net iets te veel beaus. Maar al die mannen waren nu weg. Een voor een waren alle charmante jongens met wie ze had gedanst en gewandeld en gedineerd verdwenen. In het begin was het vreselijk, en toen werd het gewoon, wat erger was dan vreselijk, maar minder vermoeiend. Na een tijdje werd het simpelweg wat er gebeurde. Ze vertrokken zwaaiend uit een trein en verdwe-

nen in de grond in plaatsen met buitenlandse namen die steeds ver-
trouwer gingen klinken: Ieper, Arras, de Somme.

De oorlogsjaren werden een pijnlijk saaie tijd, met Rosalind op een
stijve leunstoel met een borduurwerkje, terwijl haar moeder de namen
van begerenswaardige jongemannen opsomde die in *The Times* als dood
of vermist stonden vermeld. Er waren krantenverhalen over ‘overtollige
vrouwen’ – miljoenen vrouwen die nooit zouden trouwen omdat er een
tekort was aan geschikte mannen. Rosalind knipte foto’s van society-
bruiden uit tijdschriften voor in haar plakboek: een album met meisjes
die geluk hadden gehad. Ze was bang dat zij net zo’n in het zwart gehuld
relikwie zou worden als haar moeder, die weduwe was, een vrouw alleen
die zich druk maakte om theekopjes en nuffige schoothondjes, gevangen
tussen naaimandjes en dwarse voetenbankjes.

Toen de oorlog eindelijk afgelopen was, was er niemand meer over
om feest mee te vieren. Het handjevol mannen dat wel terugkwam, wis-
selde op feesten sterke verhalen uit met stoere meiden die zelf een uni-
form hadden gedragen, terwijl Rosalind het muurbloempje was met een
leeg balboekje. Dus toen ze Jasper Seagrave leerde kennen, een weduw-
naar op zoek naar een jonge vrouw die hem een zoon en erfgenaam kon
schenken, zag ze dit als haar redding, een gaatje waar ze doorheen kon
kruipen naar het bloemige licht van een trouwdag, met een eigen huis
als beloning.

En daar zit ze dan. Het is haar gelukt. Een bruiloft in de winter, niet
ideaal, maar wel een bruiloft. Ondanks de neusverkoudheid van de brui-
degom. Ondanks de onzalige rit per paardenkoets. Ondanks het uitzicht
uit de ratelende koets, dat heen en weer schudde alsof het landschap
door amateuristische toneelknechten werd meegedragen. Ondanks het
gevoel van beklemming in haar borst. Dat kon allemaal goed komen.

Rosalind brengt de nieuwe diamanten oorbellen naar haar oren. Ze
kijkt in de spiegel terwijl een van de kamermeisjes haar peignoir van
ivoorkleurig chiffon op het hemelbed legt en met eerbiedig begerige
handen gladstrijkt. Het bed heeft een heel dikke matras, zoals in het
sprookje van de prinses op de erwt. Buiten in de schemering klinkt het
knappen van een vreugdevuur, geroezemoes van stemmen als de dorpe-
lingen aankomen. Het roosterende vlees verspreidt een volle, branderige
geur.

Cristabel staat in de tuin bij het vuur en bestudeert het speenvarken dat
aan een spit boven de vlammen hangt, een rode appel in zijn roterende

bek. Ze houdt haar stok in haar rechterhand. Haar linkerhand zit in haar jaszak, haar vingers strijken over andere nieuwe schatten die ze beneden heeft gevonden: een stukje krant en een potloodstompje. Het is geruststellend om deze kleine dingen te hebben en aan te kunnen raken.

Ze kan horen dat haar nanny op zoek naar haar door het huis rent; haar boze nannystem snelt haar als een meute blaffende honden vooruit. Cristabel weet wat er gaat gebeuren. Omdat ze zoek was, moet ze voor straf zonder eten naar haar kamer. Dan wordt de kaars uitgeblazen en gaat de deur op slot. De zolder wordt het domein van eindeloze hoekjes en schaduwen, een schuivende duisternis die wordt uitgekamd door het langzaam bewegende zoeklicht van de maan, een groot ooglidloos oog.

Cristabel wrijft met haar duim heen en weer over de ruwe schors van haar stok. Dat doet ze ook wanneer ze in haar smalle bed ligt – het is een manier om de tijd door te komen als ze geen heibel mag maken. Toen ze nog heel klein was, heeft ze een keer een scène geschopt, en toen moest ze van haar nanny het jak aan met de mouwen die je op de rug vastknoopt, zodat ze niet uit bed kon klimmen. Ze is niet van plan om nog een keer een scène te schoppen.

Onder haar kussen bewaart ze diverse stokjes, een paar stenen met gezichtjes en een oude ansichtkaart van een hond die van een koning was, gevonden onder een kleed. De kaart heet Hond. Ze kan de voorwerpen rangschikken, eten geven, een verhaal laten opvoeren en in bed stoppen. Ze kan ze beschermen en aaien als ze enge dromen hebben en ervoor zorgen dat ze niet op de koude houten vloer terechtkomen.

Naast een beetje sneeuw gaat ze op haar hurken zitten en ze gebruikt haar stok om er letters in te schrijven. o. o. o. Ze hoort haar nanny zeggen: ‘Potverdorie, dáár zit je! Een beetje in de sneeuw klieren, smeerp-oets.’

Cristabel houdt van het woord ‘stok’. Ze fluistert het bij zichzelf, gaat dan door met haar werk, het dagelijkse oefenen: letters vormen, woorden maken.

s-T-O.

De volgende ochtend

1 januari 1920

Een nieuw jaar, een nieuw decennium, een nieuw huis, een nieuwe echtgenoot. Allemaal nieuw. Eindelijk vrij, had haar moeder gezegd. Rosalind voelt zich helemaal niet vrij; ze voelt zich gevangen in de echtelijke sponde. Haar stijve rug doet denken aan de dinosaurïerskeletten in Londense musea. Ze kan zich niet bewegen. Ze is een museumstuk. Dienstmeisjes met witte kapjes komen en gaan, maken vuur en doen de gordijnen open, even druk en afstandelijk als zeemeeuwen. Door het raam ziet Rosalind kale bomen heen en weer zwiepen.

Jasper heeft gezegd dat het haar tijd zal kosten om te wennen aan de rol van echtgenote. Hij zegt dat ze nog jong is en dat het nieuw voor haar is om samen te leven met een man. (Een beeld komt bij haar op – een avond in augustus bij het botenhuis met Rupert, zijn snor die als staalwol kriebelt in haar hals – en ze zet het van zich af.) Jasper gelooft dat ze vertrouwd zal raken met haar echtelijke plichten. Ze zal vertrouwd raken met het onbekende. Ze blijft heel stil liggen, want het lijkt ondenkbaar dat er in deze kamer van die buitenissige handelingen plaatsvinden, naast de alledaagsheid van haar zilveren haarborstel en de lamp op het nachtkastje.

De dienstmeisjes brengen haar ontbijt, zetten voorzichtig een dienblad met een onaantrekkelijke uitstalling op het dekbed: een bergje koud, gestold roerei, omarmd door een vettig worstje. Ze legt het servet eroverheen en pakt haar parfumverstuiver – pff, pffffff en eau de cologne van Yardley wolkt boven het dienblad.

De meisjes blijven voorbijkomen, vragen stellen. Rosalind hoort haar eigen stem antwoorden. 'Niet zo'n trek. Heel erg bedankt.' De meisjes nemen haar woorden en het onaangeroerde ontbijt mee. Achter een Chinees kamerscherm in een hoek van de kamer is een discrete wenteltrap verborgen, zodat ze kunnen komen en gaan zonder de deur te gebruiken.

Ze moet opstaan. Ze moet zich netjes kleden en doen wat er van haar

wordt verwacht. Ze moet – hoe zei Jasper het ook alweer? Zijn stem zo afschuwelijk luid in haar oor in het duister, als de stem van een reus – ze moet flink zijn. Rosalind kijkt omhoog naar het geweven baldakijn boven het bed en zoekt het patroon dat ze die nacht heeft bestudeerd. Het is verborgen in het grotere geheel, een soort scheef gezicht dat haar aankijkt, telkens herhaald.

De meisjes zijn terug, druk in de weer met kleding en lingerie, ze willen haar aankleden en mooi maken. Vroeger zeiden mannen tegen haar dat ze mooi was. Ze bewonderden haar, zeiden dat ze hun hart sneller deed kloppen, en dan was ze verrukt, in de wolken. Ze had nooit gedacht dat de liefde waar zij het over hadden met zulke obscene inspanningen gepaard zou gaan. Bruut gewicht en veel gehijg. Een berg vlees die naar port en tabak rook en de lucht uit haar longen perste, haar naar adem deed snakken. En de pijn: scherpe witte pijn die vonkte als sterren achter haar oogleden. Nee, dit heeft niets met liefde te maken.

Een meisje komt naar haar toe. ‘Meneer Seagrave is naar Exeter voor zaken, mevrouw. Hij hoopt dat u geniet van uw eerste dag op Chilcombe.’

Rosalind knikt. Ze weet niet meer wat ze zeggen moet. Ze is even blanco als een vel papier onder die witte lakens.

Het meisje komt dichterbij over de krakende vloerplanken. ‘We hebben gisteren kennisgemaakt. U weet het misschien niet meer. Ik ben Betty Bemrose, uw kamermeisje.’ Rosalind kijkt omlaag en ziet tot haar verbazing dat het meisje een hand op de hare heeft gelegd. ‘Wilt u misschien in bad, mevrouw? U ziet een beetje pips.’

Rosalind kijkt naar Betty’s bezorgde gezicht onder het witte kapje. Het is rond met sproeten. De druk op haar smalle hand is onverwacht geruststellend.

‘Er is badolie,’ gaat Betty verder. ‘Ik geloof dat u die zelf hebt meeegenomen. Het zal u goed doen.’

‘Rozen,’ zegt Rosalind. ‘Er is rozenolie.’

‘Heerlijk.’

‘Gekregen van een lieve vriend. Een officier. Hij is gesneuveld in Frankrijk.’

‘Zoveel jonge mannen,’ zegt Betty als ze naar de aangrenzende badkamer loopt. ‘De man van mijn zus is omgekomen bij Gallipoli. Ze hebben hem nooit gevonden. Ik heb al eerder warm water laten brengen, mevrouw, dus ik hoef alleen de olie er nog maar bij te doen.’

‘Die vriend van mij... hij had sproeten. Net als jij.’

‘Echt waar?’

‘Zo’n leuke man.’

Betty loopt de kamer weer binnen. ‘Terwijl u in bad gaat, verschoon ik het bed en doe ik nog wat kolen op het vuur. We maken boven alleen vuur in de kamers die bewoond zijn en het duurt altijd even voordat de haard goed trekt.’

‘Hij heeft me een keer meegenomen naar The Waldorf. Ken je het?’

‘Eigenlijk niet, mevrouw.’

‘Echt iedereen komt er.’

Betty loopt naar het bed en slaat met zachte hand het beddengoed open. ‘Laat me u helpen, mevrouw.’ Rosalind pakt de arm van de jonge vrouw en laat zich meevoeren naar de badkamer, waar een gietijzeren zitbad klaarstaat voor een klein vuurtje, met een ondiep laagje stilstaand water erin, geurend naar rozen.

Op het trapje voor de keukendeur zit Cristabel. Ze pakt haar stok stevig beet en schrijft in het stof: B-R-O B-R-O-O-R.

‘Probeer het nog een keer,’ zegt Maudie Kitcat als ze langs haar loopt met een mand vuil beddengoed. ‘Je hebt het bijna goed.’

De nieuwe mevrouw Jasper Seagrave verlaat gewassen en geurig haar slaapkamer en gaat naar beneden. Ze weet niet wat er van haar wordt verwacht. Haar man is weg en ze heeft geen idee hoe ze erachter moet komen wanneer hij terugkomt. Er is een brief van haar moeder, waarin ze benadrukt hoe belangrijk het is om haar gezag te vestigen over het personeel, en Rosalind vreest dat het haar status in de ogen van het huishouden geen goed zal doen als ze laat blijken dat ze niet weet waar haar man is.

Wel neemt ze in diverse kwesties autoritaire beslissingen: dat worstjes weerzinwekkend zijn – ‘hondenvoer’ –, dat er een moderne badkuip geïnstalleerd moet worden en dat de kerstboom de deur uit moet, samen met de lelies (haar moeder zegt altijd dat lelies haar aan vrouwen van een zeker allooi doen denken). Verder moet er zo spoedig mogelijk een grammofoon worden aangeschaft en moet de nukkige dochter een Franse gouvernante krijgen. ‘Jij’, schrijft haar moeder in sierlijk schuin-schrift, ‘bent de nieuwe bezem in het huishouden! Flink en kordaat!’

Ondanks haar moeders instructies vindt Rosalind het lastig om de mannelijke bedienden bevelen te geven, zoals Blythe de butler, want de meeste zijn oud genoeg om haar vader te kunnen zijn. Maar het lijkt lo-

gisch dat zij, de jonge bruid, onwetend is. Had ze niet in *The Lady* gelezen dat ‘de onschuldige ingénue met haar vrouwelijke charmes’ iedere man om haar vinger kan winden? ‘Wees elegant,’ vervolgde het tijdschrift, ‘en een beetje verwend, maar niet verveeld.’

Rosalind leunt op de vleugel naast een ingelijste foto van haar nieuwe echtgenoot. De woorden ‘nieuwe echtgenoot’ bevallen haar, hebben een opwindende klank, als het ritselende vloeipapier in een geschenkdoos, hoewel ze liever niet naar de foto kijkt. *Nieuwe echtgenoot. Elegant, niet verveeld.*

De dag verstrijkt. Andere, vergelijkbare dagen verstrijken.

Rosalind abonneert zich op tijdschriften en knipt plaatjes uit van spulletjes die ze graag wil hebben, zoals hoeden en meubels, en maakt lijstjes van mensen die ertoe doen. Naast haar slaapkamer is een klein boudoir met alles wat de dame des huizes nodig zou kunnen hebben: een ranke tafel om thee op te serveren, een cilinderbureautje, een ivoren briefopener. Rosalind zit aan het bureautje en doorzoekt haar knipsels zoals een goudzoeker erts wast.

Geholpen door mevrouw Hardcastle, de huishoudster, bestelt ze enkele benodigdheden – zijden kussenslopen, handcrème – en wacht erop. Als ze boven op de galerij staat, kan ze omlaagkijken in de enorme ontvangstzaal, de Oak Hall, om te zien of er al iets is bezorgd. Ze ontdekt dat een zinnetje als ‘Ik ga een eindje wandelen’ haar doorgaans verlost van wachtende bedienden. Maar als ze blijven hangen, voelt ze zich genoodzaakt om werkelijk een eindje te gaan wandelen.

Chilcombe is niet heel groot, met niet meer dan negen slaapkamers, maar de architectuur van het oorspronkelijke huis en wat er later is aangebouwd is zo ondoorgrondelijk dat het lastig is om waar dan ook te komen. De bewoners en het personeel moeten lange excursies maken door een labyrintisch gangenstelsel met schuin op- en aflopende vloeren, als het dek van een schip op zee. Vaak zijn er onverwachte trapjes, plotselinge overloopjes. De ramen zijn zo smal als schietgaten en de muren voelen klam aan.

Rosalind zou wel graag naar buiten willen, maar de buitenwereld lijkt ontoegankelijk. Ze was de keurig aangeharkte parken in Londen gewend, de lantaarnopstekers die bij het vallen van de schemering met hun lange stokken de gaslampen langs de trottoirs aanstaken, goudkleurige kringen die door de hele stad flakkerend tot leven kwamen. Maar in Dorset wordt het zo snel donker dat het lijkt alsof je in een kolenkelder

valt. Er zijn geen muziekkoepelels of standbeelden. Alleen maar onheilspellende bossen en een paar hectare landerijen, met hier en daar stokoude bomen met een hekje om de stam, alsof het beschermde exemplaren zijn. Een zieltogende eik is zo gammel dat de takken met metalen staven zijn ondersteund. Waarom laten ze die boom niet gewoon doodgaan, vraagt Rosalind zich af, want het is een foeilelijk ding, een ruige schim van zichzelf, opgeknoopt als een man die staand aan de muur van een kerker is vastgeketend.

Aan de achterkant van het huis is een binnenplaats met bakstenen bijgebouwen: een wasserij, gereedschapsschuren en stallen. Grenzend aan de bijgebouwen is een ommuurde moestuin, die wordt onderhouden door een tuinman die heen en weer loopt met een kruiwagen. Soms hangen er dode fazanten of hazen aan de deurknoppen. Bedienden voeren op gedempte toon gesprekken, lachen met elkaar. Rosalind kijkt toe door een raam op de overloop, zorgt dat ze niet wordt gezien.

Er is een dorp, Chilcombe Mell, op anderhalve kilometer van het huis, maar toen Rosalind en Jasper erdoorheen reden op hun reis van het treinstation, had ze niet meer dan een handvol hutjes met strodaken gezien, een paar winkels, een kerk en een pub. Het maakte een verlaten indruk, met bouwsels die in de kom van een vallei waren samengeklonterd alsof ze in een lawine omlaag waren gegleden. Voorbij het dorp loopt een langgerekte heuvel parallel aan de zee, met steile hellingen, hier en daar een paar bomen en prehistorische grafheuvels. Deze formatie wordt de Ridgeway genoemd en sluit de wereld effectief buiten. Wie zal haar hier ooit vinden?

Jasper heeft haar tijdens hun verloving verteld dat de Ridgeway volgens de overlevering de heuvel is waar de Grand Old Duke of York zijn 10.000 man op en af liet lopen. 'Waarom zou hij dat in hemelsnaam doen?' zei ze, wetend dat dit niet het gewenste antwoord was. Zijn hofmakerij had er voornamelijk in bestaan dat hij historische feiten aandroeg, een beetje zoals een kat zijn baasje dode muizen blijft brengen, ondanks het onverklaarbare gebrek aan waardering. Zelfs helemaal in het begin verliep het contact tussen hen niet soepel; glimlachjes waren geforceerd, gebaren onplezierig afwijzend.

Als er op een ochtend op de deur van haar boudoir wordt geklopt, veert Rosalind snel overeind. Ze verwacht dat het Betty is met haar nieuwste aankopen. In plaats daarvan staat ze oog in oog met een gezette, bebaarde man in een tweed plusfours. Rosalinds verbazing is aanzienlijk, want

ze heeft de man Jasper Seagrave als persoon van vlees en bloed geheel los kunnen koppelen van de woorden ‘nieuwe echtgenoot’.

‘Ik hoor dat je inkopen hebt gedaan,’ zegt Jasper.

‘Een paar dingetjes. Hemel, waarom klop je? Moet een echtgenoot wel aankloppen?’

‘Als je dat liever hebt. Dan doe ik het niet meer.’

‘Het lijkt me gewoon...’ Rosalind beseft dat ze een heel ander weerzien had verwacht. Zou hij haar niet in zijn armen moeten nemen, verklaren dat hij haar vreselijk heeft gemist? Horen er geen cadeautjes te zijn? Zou dat niet veel goedmaken?

‘Ik ga vanmiddag rijden met Guinevere,’ zegt Jasper. ‘Je hebt zeker geen zin om mee te gaan?’

‘Is dat een paard? Ik dacht dat het regende.’

‘Een beetje maar. Geeft niet. Ik zie je bij het eten.’

‘Ik ben nooit goed geweest met paarden...’ Ze aarzelt, weet niet hoe ze hem moet noemen. ‘Jasper. Lieve.’

Jasper plukt aan zijn baard, buigt zich dan naar voren en plant een prikkende kus op haar wang. ‘Geeft niet,’ zegt hij nog een keer voordat hij wegloopt naar de trap.

Ze roept Betty, want ze wil voor het eten nog in bad. Betty babbelt honderduit terwijl ze Rosalinds blauwgroene zijden avondjapon klaarlegt – lang, met fijne plooitjes en kraaltjes op de naden – en Rosalind is dankbaar. Ze wordt er rustiger van, want ze is geagiteerd sinds Jaspers terugkeer. Ze strekt zich uit in het geparfumeerde water en laat zich kalmeren door Betty’s gebabbel als achtergrondgeluid: een zus die zich gaat verloven, plannen voor haar verjaardag.

‘Je verjaardag – hoe oud word je, Betty?’

‘Drieëntwintig, mevrouw.’

‘Net zo oud als ik.’

‘Ik wou dat ik ook dezelfde kledingmaat had als u, mevrouw. U ziet er straks uit als een plaatje in die japon.’

Rosalind kijkt naar haar melkwitte armen. ‘We moeten de japon misschien innemen, Betty.’

‘Weer geen trek, mevrouw? Wat vervelend. Ik denk dat u uw leven in Londen mist. Ik weet dat uw moeder u vaak schrijft.’

Rosalind vermoedt dat haar moeder zo’n vertrouwelijk gesprek met een bediende zou afkeuren. Ze stelt zich haar voor terwijl ze driftig zit te schrijven achter haar secretaire: ‘De rol van de vrouw is opoffering! Ze is de helpster van haar man, zijn bron van inspiratie en zijn raadgeefster!’

‘Mijn moeder schrijft elke dag,’ zegt ze. ‘Ik ben haar enige kind.’

‘Ze zal wel trots op u zijn, met zo’n goed huwelijk,’ zegt Betty.

De rol van een echtgenote, denkt Rosalind. Opoffering. Elegant. Niet verveeld. Deze woorden gaan steeds door haar hoofd tijdens het zwijgzame diner in de donkerrode eetkamer en het wachten in de slaapkamer erna en dan nog steeds tijdens de tijd daarna, als ze omhoogkijkt naar het baldakijn en het scheve gezicht ziet, kijkend naar haar in haar rol als echtgenote, en dat heeft iets waardoor ze een beetje afstand kan nemen terwijl het doorgaat: die afschuwelijke penetratie, het nachthemd dat hij nooit uitdoet in een prop tussen hun lichamen, als iets wat hij probeert te smoren, en hoewel ze in gedachten protesteert, tegenstribbelt, zich verzet, vertrekt ze geen spier, slaakt ze nooit een kreet, blijft ze stram liggen, terwijl haar beide handen het beddengoed omklemmen en ze langs hem heen omhoogstaart.

Het is toch niet te geloven? Dat dit geweld haar elke nacht wordt aangedaan, en dat overal om haar heen mensen heerlijk liggen te slapen in hun bed en blij zijn dat dit bij het huwelijk hoort.

En een vingertje op zolder volgt de letters B-R-O-E-R, B-R-O-E-R,
B-R-O-E-R.